

Tohi Fakahinohino

Hingoa 'o e	Palasitamolo mo e Ipupolofeni 'i he Tomu'a Malu'i 'o e Fānau iiki mei he Mahaki		
Fekumi:	Hela. (PIPPA Tamariki)		
Feitu'u:	CCDHB	Kōmiti 'Efika mo e fakamo'oni:	17/NTA/233
Taki Fakatotolo:	Dr Stuart Dalziel	Fika Telefoni:	Study 0800 747 728

'Oku fakaafe'i atu ho'o pēpee ke kau mai ki he fekumi ni ke 'ilo pe 'oku 'i ai ha felāve'i 'a hono fakainu kei si'i 'aki ia 'a e faito'o Palasitamolo pe Ipupolofeni 'i he 'uluaki ta'u 'e taha 'o 'ene mo'ui mo hano ma'u ia 'e he mahaki Hela 'i he 'ene ta'u 6.

Ko e Tohi Fakahinohino ko eni 'e tokoni atu ia ki a koe ki ha'o lau pe teke loto ke fakakau mai ho'o pēpee ki he fekumi. 'Oku 'oatu heni 'a e 'uhinga 'oku mau fakahoko ai e fekumi pea mo e 'uuni me'a te ke kau mai ai ki ai mo ho'o pēpee. 'Oku toe 'oatu foki he tohi fakahinohino ni 'a e ngaahi lelei 'e ma'u pe uesia 'e ala hoko ki ho'o pēpee mo e 'ū me'a hili ha kakato 'a e fekumi.

Te ta vakai fakataha mo koe ki he ngaahi fakahinohino ko eni pea tali foki mo ha'o ngaahi fehu'i. Ka kimu'a pea fai ha'o lau 'e 'atā pe ke 'eke'eke ki ha ni'ihiki kehe fekau'aki mo e fekumi ni, hangē ko ho fāmili, kāinga, kaungāme'a, pe ha kau ngāue 'i ha kautaha 'oku nau ngāue 'i he faito'o 'o e mahamahaki pea mo e mo'ui lelei. Tau'atāina pe 'oku ke loto ke fai eni pe 'ikai.

Ko e tohi ni 'oku peesi 'e 10 'o kau ai mo e Foomu Kole Ngofua (Consent Form). Kātaki 'o mu'aki fakapapau'i kuo ke lau mo mahino'i kotoa e ngaahi fakamatala.

KO E HA LEVA E TAUMU'A 'A E FEKUMI NI?

- Ko e mahaki Hela 'oku kau ia he ngaahi mahaki 'oku lahi puke fakatou'osi pe ai 'a e fanau mo e kakai lalahi 'i Nu'usila ni.
- Neongo e lelei ange 'a e tu'unga tokoni fakafaito'o, 'oku kei fakautuutu pe 'a e tokolahi 'o e kakai 'oku ma'u kinautolu 'e he Hela.
- 'I he 'ene pehee 'oku 'ikai ke mau 'ilo pe ko e hā nai hono 'uhinga.
- 'I he ngaahi fekumi kuo fai tokua ko hono 'oange e 'ū faito'o mofi mo felāngaaki ki he fānau he 'enau kei valevale 'oku ne ala uesia ai hono ma'u kinautolu 'e he Hela.
- Kaekehe, 'oku te'eki ke fakapapau'i e lau ia ko eni.
- Ko e taumu'a ia 'o e fekumi ni ke vakai ange ke 'ilo, pe 'oku kau 'a hono 'oange 'o e Palasitamolo mo e Ipupolofeni ki he fanga ki'i pēpee he 'uluaki ta'u 'o 'enau mo'ui he taimi 'oku nau puke ai, ke ne ala fakatupunga ai pe ,ikai a hono ma'u nautolu 'e he mahaki Hela he 'enau a'u 'o ta'u 6.
- Na'e te'eki pe ke 'i ai ha fekumi 'o fakataumu'a ke fakatatau 'a e ola mo e iku'anga 'o hono ngāue'aki 'o e ngaahi faito'o kehekehe ki he mofi mo e felāngaaki 'o hangē ko e Palasitamolo mo e Ipupolofeni pea mo e puke ,a e fanau valevale ,i he mahaki hela. 'Oku

lahi e fa'ahinga kehekehe 'o e Palasitamolo 'o kau ai e: Pamol, Parapaed, Junior Parapaed, mo e Paracare. Ko e ngaahi hinga kehekehe 'o e Ipupolofeni 'oku kau ai e: Brufen, Nurofen Junior, Fenpaed, mo e Panafen.

- Ko e fekumi ni 'oku fakapa'anga ia 'e Health Research Council of New Zealand.
- Ko e fekumi ni ne fakangofua ia ke fakahoko 'e he Northern A Health and Disability Ethics Committee, Ref No: **17/NTA/233**

KO E HA 'A E PALASITAMOLO MO E IPUPOLOFENI

- Kuo laui ta'u pea lahi fau 'a hono ngāue'aki e Palasitamolo mo e Ipupolofeni ke fakanonga'aki e mofi mo e felāngaaki 'a e fanga ki'i pēpee.
- Ko e Palasitamolo ko e faito'o ia 'oku lahi taha 'a hono ngāue'aki ke faito'o 'a e pēpee 'i he 'uluaki ta'u 'o 'ene mo'ui.
- Ko e Ipupolofeni leva 'oku lahi mo hono ngāue'aki ia 'e he pepe mo e fānau iiki ki he faito'o mofi mo e felāngaaki.
- 'Oku falala'anga 'aupito mo lelei 'a e ola 'oku ma'u 'i hono ngāue'aki 'o e Palasitamolo mo e Ipupolofeni ma'a e pepe 'i hono fai 'o fakatatau ki he tu'utu'uni 'a e toketa.
- Neongo ko e palasitamolo 'oku toki ngāue'aki pe ka fiema'u, ka 'oku meimei ko e toko 19 'o e pepe 'e toko 20 kotoa pe 'i Nu'usila ni ne 'osi fakainu Palasitamolo tu'o taha pe lahi ange ai kinautolu he 'uluaki mahina 'e 9 'o 'enau mo'ui.
- Taimi 'e ni'ihi 'oku fakatou ngāue'aki pe palasitamolo mo e ipupolofeni ki hono fakanonga'aki e mofi pe/mo e felāngaaki 'e he fanga ki'i pēpee.

KO E HA LEVA 'E KU KAUNGA KI HE FEKUMI NI?

Ko e fakamatala nounou eni ki ai :

Ko e fakaikiiki eni:

- **Ko ho'o loto ki ai pe 'ikai:** Kapau te ke loto ke kau ho'o pēpee 'i he fekumi ni, te mau kole atu ke ke fakamo'oni 'i he Foomu Kole Ngofua 'a ia te ke lava 'o lau 'i mui he Tohi Fakahinohino ni. Te mau kole atu pe ke ke fakamo'oni 'i he Foomu Kole Ngofua 'i ha tablet pe iPad he ko e founga angamaheni pe ia.

- **Ko ho'o ngaahi Fakamatala:**

- Te mau t̄naki ha ngaahi fakamatala meia koe 'o kau ai e:
  - Fetu'utaki'anga 'o'ou mo e fetu'utaki'anga ho hoá foki.
  - Fetu'utaki'anga 'o ha taha lahi 'oku 'ikai ke mou nofo fakataha.
  - Hisitōlia ho'o feitama.
  - Hisitōlia 'o ho'o puke he mahaki Hela, veli 'Ekisema mo e fofonu Heifiva.
  - To'onga mo'ui faka'aho mo e anga ho'o mou nofo.
  - Hisitōlia 'o e mahaki Hela, veli 'Ekisema mo e fofonu Heifiva 'a e tamai 'a ho'o pepe.
  - E Hisitōlia fakafaito'o ho'o pēpee mo hono fā'ele'i.
  - Fakaikiki (hingoa, 'aho fā'ele'i, tupu'anga 'o ha fepaki-kovi-fakasino (allergies) mo e fua mamafa) 'o ha fanau 'i ho 'api 'oku nau si'i hifo he ta'u 10.

- **Ko hono fakakau ki ha kulupu faito'o.**

- 'E fakahū ho'o pēpee ke kau ki ha kulupu faito'o, pe "kulupu Palasitamolo" pe "kulupu ipupolofeni". Ko fē kulupu faito'o 'e kau ki ai ho'o pēpee 'e 'oange pe ki ai e faito'o 'e taha, ka 'e toki 'oange pe 'oka fiema'u ke fakanonga'aki ha'a ne mofi pe/mo e felāngaaki kae'oua leva kuo a'u 'o ta'u 1. Ko e kulupu palasitamolo tenau ngāue'aki pe palasitamolo pea ko e kulupu ipupolofeni tenau ngāue'aki pe ipupolofeni.
- He 'ikai ko koe ia te ke fili e kulupu 'e kau ki ai ho'o pēpee. Ko hono fakakau kinautolu 'e fai'aki e founa filifili-noa (random) pe hangē ko hano vilohi ha fo'i koini.
- Te ke ,ilo fakataha mo e kau fakatotolo 'a e kulupu 'oku fakahū ki ai ho'o pēpee. Te mau fakahā foki ke 'ilo 'e he toketaa ho'o pēpee koe'uhi ke hiki mo faka'asi eni 'i hono lekooti fakafalemahaki.
- Te mau 'oatu e faito'ó ki a koe, pe ha ngaahi tohi talavai ke ma'u mai 'aki e faito'o ki he fekumi (ta'etotongi pe mei ha kēmisi/famasi), pe ko 'emau tiliva atu pe kia koe, kae'oua leva kuo ta'u 1 ho'o pēpee.
- 'I he taimi kotoa pe te mau 'a'ahi atu ai kiate koe temau 'oatu ke lahi ange 'a e faito'ó pe ko hono toe 'oatu ha tohi talavai ke ke ma'u mai 'aki 'o kapau 'e fiema'u. 'E malava pe ke ke toe kole mai ke 'oatu ha faito'o ki he fekumi 'i ha taimi pe 'aki ho'o telefoni pe 'īmeili, pe mei he 'emau uepisaiti pe peesi Fesipuka.
- 'Oku mātu'aki mahu'inga 'aupito ke ke 'oange ki ho'o pēpee 'a e faito'o pe ko ia ne fakangofua atu 'i he fekumi ki hono fakanonga'aki 'ene mofi pe felāngaaki kae 'oualeva kuo hokosia hono ta'u 1.
- Kapau na'a ke fā'ele māhanga (hangē ko e māhanga lei), pea kau kotoa ho'o mahanga he fekumi ni, kuopau pe kenau ngāue'aki e faito'o tatau.
- Te mau 'oatu pe faito'o tatau ke ngāue'aki kotoa 'e he fānau ta'u si'i hifo he 10 'i 'api (pe ko 'emau 'oatu ha tohi talavai) ke 'oua na'a hoko ha fetōkehekehe'aki lolotonga 'a e fekumi. Te mau fakahoko pe eni kae'oua leva kuo ta'u 1 ho'o pēpee. Kapau 'e 'ikai te ke loto koe ki ai, kātaki 'o fakahā mai.

- **Tauhi 'o e ngaahi fakamatala (Tohinoa 'o e Fekumi)**

- Te mau 'oatu ki a koe ha Tohinoa 'o e Fekumi pea mo ha fakahinohino ki ha uepisaiti ke ke hū ki ai 'aki ha'o telefoni to'oto'o, komipiuta, pe ha me'angāue tatau

'oku ke lava 'o pule'i'aki mei hono matá (touchscreen) 'o sio ai ki he tatau 'o e Tohinoa . 'Oku mau fiema'u ke ke tohi'i 'i he Tohinoa 'a e taimi kotoa pe 'oku ke 'oange ai e faito'o 'a e fekumi ki ho'o pēpee mo e 'uhinga ne 'oange ai 'o toki tuku pe he 'ene a'u 'o ta'u 1. 'Ikai ngata ai ka 'e fiema'u foki ke ke tohi'i hifo mo ha ngaahi faito'o kehe te ke 'oange ki ai 'o a'u ki he 'ene ta'u 1. Te ke lava 'o hiki kotoa e ngaahi fakamatala ni 'i he ho'o Tohinoá 'i 'api na pe ko e Tohinoa 'i he uepisaiti.

- 'E malava pe ke hoko, kae tātaaitaha pe, ke fakangofua 'e he toketaa 'a ho'o pēpee ke 'oange ki ai ha faito'o kehe ke fakanonga'aki ka mofi pe felāngaaki, kae kei tauhi pau pe faito'o ne tauhi'aki 'i he fekumi. Ka hoko eni, 'e mahu'inga ke ke lekooti mo ia 'i ho'o Tohinoa foki.
- **Ngaahi faka'eke'eke (Telefoni pe Laine 'Initaneti)**
  - Te mau fetu'utaki atu kia koe fekau'aki mo e fiema'u ke tali ha fanga ki'i fehu'i ma'ama'a pe he taimi 'e a'u ai ho'o pēpee 'o:
    - Mahina 1
    - Mahina 3
    - Mahina 6
    - Mahina 9
    - Ta'u 1
    - Ta'u 3
    - Ta'u 6
  - Ko e ngaahi fehu'i, 'e fekau'aki ia mo e tu'unga e mo'ui 'a ho'o pēpee mo hono 'oange ki ai 'a e faito'o. 'Oku kau ai foki mo e faka'eke'eke fekau'aki mo kinautolu 'oku mou nofo fakataha 'i ho 'api.
  - 'E malava ke tali 'a e ngaahi fehu'i ni 'i he telefoni pe 'i he 'initaneti.
  - 'E kehekehe pe 'a e lōloa 'e 'ū fehu'i 'e 'eke. Ko e loloa e ngaahi faka'eke'eke 'e 'i he miniti 'e 5 ki he 10. 'E miniti 'e 10 ki he 20 'a e loloa 'o e faka'eke'eke 'e fai 'i he a'u 'a ho'o pepee 'o ta'u 1.
  - Te mau toutou 'oatu pe fakatokanga kia koe ki hono fakahoko e faka'eke'eke takitaha, pe ko e alea'i ha taimi telefoni, he 'aho 'e 7 ki he 14 kimu'a pea fakahoko 'a e faka'eke'eke. 'E malava pe ke tau fetu'utaki 'imeili pe telefoni tohi.

KO HONO TĀNAKI E NGAHI FAKAMATALA MO'UI

- **Ko hono tānaki e 'ū fakamatala 'o ho'o pēpee:**
  - Te mau 'eke atu pe pe te ke loto ke mau tānaki e ngaahi fakamatala fekau'aki mo e mo'ui ho'o pēpee. Te mau muimui'i foki 'a hono ngāue'aki 'e ho'o pēpee 'a e ngaahi potungāue mo'ui lelei mo e faito'o pea mo e ngaahi fakamatala 'oku tauhi faka'ilekitulōnika ai. Fakatātā'aki e 'a'ahi ki he Emergency Department (ED), tokoto 'i falemahaki, lekooti faito'o pea mo e B4 School Check. Te mau fakahoko eni 'o ngāue'aki 'ene fika faka-falemahaki taautaha. Ko e fika ko eni 'oku ui ia ko e National Health Index (NHI). Te mau ngāue'aki pe eni 'o a'u ki he ta'u 6 ho pēpee.
- **Tānaki e ngaahi fakamatala ki he mo'ui 'o e fānau ta'u si'i hifo he 10:**
  - 'Oku mahu'inga pe ke mau fakapapau'i ko e fānau ta'u si'i hifo he 10 na'e 'osi 'oange ki a kinautolu e faito'o lolotonga 'a e fekumi, 'oku 'ikai ke uesia 'enau mo'ui. 'I he ngaahi faka'eke'eke, te mau fehu'i ai 'a e tu'unga 'o 'enau mo'ui mo hiki tohi

honau fua mamafa. Koe'uhi ke fakapapau'i e lahi 'o e faito'o 'oku tonu ke 'oange ki a kinautolu.

- 'A ia kapau 'oku toe 'i ai hao fānau kehe, te mau kole atu pe te ke loto ke mau tānaki mo e 'ū fakamatala fekau'aki mo 'enau mo'ui. Ke fakapapau'i 'enau hao mo malu 'a 'emau ngāue, te mau muimui'i foki mo e Hisitōlia 'enau 'a'ahi ki he ED pea mo 'enau tokoto falemahaki. Te mau ngāue'aki pe 'a 'enau fika NHI. Te mau fakahoko eni kae'oua leva kuo ta'u taha ho'o pēpee.
- 'E kole atu pe kia koe ke ke fakamo'oni he tohi kole ngofua ki he fānau takitaha 'oku nau ta'u si'i hifo he 10 'okapau te ke loto ke faka'atā ke nau takitaha ngāue'aki e faito'o mei he fekumi.

KO E HĀ NAI E NGAHI LELEI 'E MA'U PE UESIA 'E ALA HOKO 'I HONO FAI 'O E FEKUMI NI?

- **Ko e kau mai ho'o pēpee ki he fekumi PIPPA Tamariki 'e 'oatu ai 'a e ngaahi faingamalie kia koe ke ke :**
  - Matu'aki kau fakamaatoato ai pe mo tokoni ki hono tauhi mo ho'o 'ilo ki he mo'ui ho'o pēpee mo tauhi pau 'a hono hiki mo lekooti 'enau 'ū fakamatala 'i he Tohinoa.
  - Ke feongoongoi mo fengāue'aki ai mo e kau toketaa mo e neesi 'i he timi tenau toutou tokanga'i lelei koe.
  - Ke tokoni ai ki ha kakai kehe 'aki ho'o kau 'i he fakatotolo ki he mo'ui.
  - Faingofua ho'o ma'u ta'etotongi e faito'o palasitamolo pe ipupolofeni ma'a ho'o pēpee mo e fānau ta'u si'i he 10 'i ho familia tenau kau ki he fekumi.
- **Ke 'ilo 'a hono ngāue'aki e fua totonu 'o e faito'o mofi pe felāngaaki, 'a ee 'oku pehee 'oku malu, tonu mo fakapotopoto. Ko e faito'o kotoa pe 'oku 'i ai 'a hono ola 'oku ta'e'amanekina.**
  - Ka fu'u lahi hono ngaue lahi 'aki e palasitamolo (pehe pe, ne fu'u lahi he fua totonu) 'e tupunga ai ha maumau e 'ate.
  - Ka fu'u lahi hono ngaue lahi 'aki e Ipupolofeni (pehe pe, ne fu'u lahi he fua totonu) 'e tupunga ai ha langa e kete ('oku 'ikai fa'a hoko eni ia he fanga ki'i pēpee).
  - Ka fu'u lahi hono ngāue'aki e Ipupolofeni he 'aho kotoa 'o laui uike pe mahina 'e malava ke tupunga mei ai e maumau 'a e kofuua.
  - 'Oku hā he ngaahi fekumi 'e ni'ihii 'e toe faka'au ke kovi ange e 'ū mahaki fakatupu 'e he vailasi 'i hono ngāue'aki e Ipupolofeni. 'Oku te'eki fakapapau'i eni ia 'e ha taha, pea 'e tokoni lahi e fekumi ni ki hano fakapapau'i.
- **Ka hokohoko pe mofi mo e felāngaaki 'a ho'o pēpee neongo hono toutou 'oange ki ai e palasitamolo pe ipupolofeni kuo pau ke 'ave ia ki he toketaa.**

KO HAI 'OKU NE FAKAPA'ANGA 'A E FEKUMI?

'Oku 'ikai 'eke'i atu ha totongi 'i ho'o kau mai ki he fekumi ni. Ko e faito'o mo e 'ū tohi talavai 'e 'oatu ma'au 'oku ta'etotongi pe.

FĒFĒ KA HOKO HA FEHĀLAAKI?

Ka faifai ange kuo hoko ha lavea ki ho'o pēpee pe fānau ne nau kau mai ki he fekumi, neongo 'e 'ikai ala hoko ha me'a pehee, 'e lava pe ke nau ma'u tokoni fakapa'anga mei he ACC. ('O hangē pe ko ia 'oku fa'a hoko 'okapau tenau lavea 'i 'api pe 'apiako). 'E fiema'u ke ke fetu'utaki 'o fakahu ho'o tohi kole tokoni ki he ACC pea 'e tuku atu 'a e taimi ke fai 'enau ngāue ki ai. Ka tali ho'o kole tokoni, 'e 'oatu kia koe ha pa'anga ke tokoni ki he fakaakeake ho'o pēpee.

KO HA 'EKU NGAHI TOTONU?

- Ke ke kau mai ki he fekumi ni ko e fili 'ata'ataa pe ia 'a'au.
- 'Oku 'ikai ke fakamalo'i'i ke fakakau ho'o pēpee ki he fekumi ni. Ka 'ikai te ke loto ki ai, 'e 'ikai uesia ai e 'a e tokoni 'oku totonu ke ke ma'u mo ho'o pēpee ki ho'o mo mo'ui.
- 'Oku 'i ai ho'o totonu ke ke 'ilo ki he ngaahi fakamatala ne mau tānaki fekau'aki mo koe, ho'o pēpee mo e fānau ne nau kau ki he fekumi.
- 'Oku 'i ai foki mo ho'o totonu ke ke ta'ofi pea fakangata 'a e kau 'a ho'o pēpee ki he fekumi.

KO HONO TAUHI KE MALU MO FAKAPULIPULI 'A E NGAHI FAKAMATALA 'I HE FEKUMI.

'A ia ko e ngaahi fakamatala fekau'aki mo koe:

- Ko e ngaahi fakamatala hiki pepa mo 'ilekitulōnika kotoa pe 'i he fekumi ni 'e tauhi malu ia ke 'oua na'a sio pe 'ilo 'e ha taha kehe. Ko e ngaahi fakamatala kotoa 'e tauhi lelei ia 'e he timi fakatotolo pea ke ngāue'aki pe 'e he kau ngāue ne nau fai 'a e fekumi mo kinautolu te nau sivi'i 'enau ngāue.
- Ko e ngaahi fakamatala kotoa pe meia koe ne felāve'i mo e fekumi 'e faka'ilong'ai 'aki ia ia 'a e fo'i fika fakapulipuli (code). Ko e fakafehokotaki 'a e fika fakapulipuli (code) mo e 'ū fakamatala fekau'aki mo ho hinga, 'e tauhi malu mo fufuu'i ia mo tokanga'i 'e he kau fekumi.
- Kotoa e ola 'e ma'u mei he fekumi ni, tufaki, pe vahevahe mo e 'ū timi fakatotolo kehe 'e pau pe ke 'fakapuliki'. 'Oku 'uhinga ia ke 'oua na'a 'ilo koe mo ho'o pēpee 'o ka 'asi hake 'a e ola fekau'aki mo kimoua.
- Ko e 'ū fakamatala fakapulipuli 'e tānaki 'i he fekumi ni 'e malava ke ngāue'aki 'i ha ngaahi fekumi fakaako kehe 'i he kaha'u. Ko e ngaahi fekumi ko ia a 'e 'uluaki fakangofua 'e ha komiti Health and Disability Ethics Committee.
- Taimi 'e ni'ihi, 'e fiema'u 'e he Northern A Health and Disability Ethics Committee pe ha sivi'i fakaikiiki ke fakapapau'i 'e fakahoko lelei 'e he timi fakatotolo 'a e fekumi. 'E pau ke fakangofua nautolu kenau vakai ki he ngaahi fakamatala kotoa pe ne tānaki lolotonga 'a e fekumi ke fakapapau'i'aki.

KO E HA E ME'A 'E HOKO HILI 'A E FEKUMI PE KA LILIU 'EKU FAKAKAUKAU?

- Te ke tau'ataina pe ke ke nofo mei ho'o kau ki he fekumi, ta'e toe fiema'u ke 'omai ha 'uhinga. He 'ikai hoko ia ke uesia ai ha tokoni fakafaito'o 'e 'oatu ma 'au mo ho'o pēpee 'i he kaha'u.
- Ka ai ha 'ū fakamatala 'e tānaki meia koe, pe fekau'aki mo ho'o pēpee mo e toenga e fānau, 'o a'u ki he taimi na'a ke toki nofo ai mei he fekumi, 'e fakakau kotoa ia hono fakamā'opo'opo 'o e ola.

- 'Oku mau 'amanaki 'e lahi 'aupito e ngaahi lipooti 'e fatu mei he fekumi ni. Ko 'emau fokotu'utu'ú ia ke pulusi kotoa e olá 'i he 'emau uepisaiti pe ko e ngaahi makasini 'o e ngaahi me'a fakafaito'o. 'E malava pe ke ke kole ke 'oatu e ola koiá fakahāngatonu pe ki a koe kapau te ke fiema'u.
- Lolotonga ko ia hono fakahoko 'a e fekumí ko e ngaahi fakamatala kotoa pē 'e tānaki 'e tauhi malu ia 'e he Talēkita 'o e va'a fakatotolo Medical Research Institute of New Zealand.
- Hili e kakato 'a e fekumí ko e 'ngaahi fakamatalá kotoa 'e tauhi malu ia 'e he 'ulu pe Head of Department 'o e va'a ngāue ki he fānau iiki pe Department of Paediatrics: Child and Youth Health, 'Univesiti 'o 'Aokalani. Ko e ngaahi fakamtala na'e hiki pepa 'e tauhi ia kae 'oua leva kuo ta'u 28 'a e tokotaha ta'u si'isi'i taha ne kau 'i he fekumí pea toki faka'auha. Ko e fakamatala ne hiki 'ilekituloniká 'e malu'i mo tauhi ia ke tu'uloa. Ko e ngaahi fakamatala fakapulipulí 'e toki ngāue'aki ia hili 'a e a'usia 'e he pēpee na'e kau he fekumí 'a hono ta'u 6, ka 'e fiema'u ke fuofua ma'u ha ngofua pe ko ha ethical approval ke ngāue'aki.

'I he kaha'u pea 'i he lava kotoa 'a e fekumi, ka fiema'u 'e ha taha ke hiki fakafufū pe to'o 'aupito 'a e fakamtala fekau'aki mo kinautolu mei he tānaki'anga , 'e lava ke nau kole ke fai eni 'i ha'a nau fetu'utaki mo e kau ngāue Fekumi 'i he potungāue Department of Paediatrics.

Ka ai ha'o ngaahi fehu'i, hoha'a pe lāunga lolotonga 'a e fekumi, fetu'utaki ki ha taha he kakai ko eni:

Taki Fakatotolo ko Professor Stuart Dalziel:

Director of Emergency Medicine Research
Children's Emergency Department,
Auckland District Health Board, New Zealand
telefoni +64 9 3074949
'īmeili: sdalziel@adhb.govt.nz

Ke talanoa'i mo alea'i 'a e fekumi mo e falemahaki 'i ho kolo:

Wellington Hospital

Telefoni: 0800 PIPPA T (0800 747 728) or 027 292 0705
īmeili: pippatamarikiwgtn@mrnz.ac.nz

Auckland City Hospital

Telefoni: 0800 PIPPA T (0800 747 728)
īmeili: pippatamariki@adhb.govt.nz

Middlemore Hospital

Telefoni: 0800 PIPPA T (0800 747 728)
īmeili: pippatamariki@auckland.ac.nz

Pe ko ho'o lea ki he Tokoni fakatotolo 'a e PIPPA Tamariki:

Telefoni: 0800 PIPPA T (0800 747 728)
Uepisaiti: www.pippatamariki.ac.nz

Facebook: PIPPA Tamariki

Wellington PIPPA Tamariki staff contact details:

The person who is coordinating this study in Wellington is:

Dr Irene Braithwaite
Phone: 04 805 0245
Email: Irene.braithwaite@mrinz.ac.nz

To talk to a Wellington PIPPA Tamariki Research Assistant contact:

Judith Riley or Kathryn Fernando
Phone: 0800 457 545 or 027 292 0705
Email: pippatamarikiwgtn@mrinz.ac.nz

Cultural Support: If you need Māori cultural support, you can contact:

Whanau Care Services 8am to 4.30pm Monday to Friday
Phone: 04 385 5999 extension 80948

If you need Pasifika cultural support, you can contact:

Pacific Health Unit
8.30am to 5pm Monday to Friday
Phone: (04) 806 2320

TOHI KOLE NGOFUA 'a e Pēpee**Ka ke ka fiema'u ha FAKATONULEA, kātaki 'o fakahā mai pe.****Ko e mahino eni ki he tokotaha 'oku kau:**

Kuo u 'osi lau, pe ne lau mai kia au, 'i he lea 'oku ou mahino, pea 'oku mahino 'a e Tohi Fakamatala Fekumi.

Na'e lahi fe'unga pe taimi ne 'omai ma'a ku keu fakakaukau ai pe teu tali ke u kau he fekumi.

Na'e 'osi 'i ai e faingamalie 'ou ngāue'aki e tokoni 'a e kainga, fāmili, kaungāme'a, pe ko e taha fale'i fakalao ke 'eke ngaahi fehu'i mo mahu'inga mālie 'a e fekumi kia au.

'Oku ou fiemalie ki he ngaahi tali kuo 'omi kia au fekau'aki mo e fekumi. 'Oku 'iate au e tatau 'o e tohi kole ngofua pea mo e tohi fakahinohino foki.

'Oku mahino pe kiate au ko 'ete kau ki he fekumi ni 'oku 'ikai fakakouna'i (ka ko 'eku ko 'eku fili tau'atina pe). 'Oku mahino pe kiate au 'e malava pe keu nofo mo 'eku pēpee 'o 'ikai toe kau ki he fekumi 'i ha taimi pe, pea he 'ikai uesia ai 'a hono tokonia fakafaito'o 'eku tama.

'Oku ou foaki 'a e ngofua ki he kau fakatotolo kenau tānaki mo fakama'opo'opo 'a e ngaahi fakamatala fekau'aki mo 'eku pēpee, kae pehee foki ki he ngaahi fakamatala fekau'aki mo e tu'unga 'o 'eku mo'ui lelei.

'Oku 'osi mahino kiate au ko e kau ko ia 'a 'eku pēpee ki he fekumi ni 'oku fakapulipuli pea he 'ikai ngāue'aki ha fa'ahinga fakamatala ki ha fa'u lipooti 'i he fekumi te ne fakahā ai ke 'ilo ko hai kimaua.

Ka faifai ange kuo u fakakaukau ke ma nofo mei ha'a ma toe kau ki he fekumi, 'oku ou loto pe ko e ngaahi fakamatala kotoa kuo 'osi hono tānaki fekau'aki mo au mo 'eku pēpee, ke kei hoko atu pe hono ngāue'aki.

'Oku ou fakangofua 'a e kau faifakatotolo kenau ngāue'aki e ngaahi fakamatala 'oku tauhi faka'ilekitulōnika 'e ala ma'u fekau'aki mo 'eku pēpee, 'o kau ai e ngaahi fakamatala 'oku tauhi 'e he potungaue Ministry of Health mo e District Health Boards.

'Oku ou fakangofua ke 'ilo 'e he toketa GP 'a 'eku pēpee pe ko e falemahaki 'oku ne lolotonga ngāue'aki 'oku ne kau ki he fekumi.

'Oku ou loto ke hanga 'e ha kau faisivi mataotao, ne fili 'e he komiti Ethics Committee, 'o toe siofi fakalelei 'a e ngaahi lekooti fakafaito'o 'eku pēpee 'o fakataumu'a taha pe ki hono fakapapau'i 'oku tonu 'a e ngaahi fakamatala 'oku hiki mo tauhi ma'ae fekumi.

'Oku 'osi mahino kiate aui 'a e tafa'aki ko ia fekau'aki mo ha totongi huhu'i 'o ka hoko ha lavea pe fakatu'utamaki 'i he fekumi.

'Oku ou 'ilo 'a kinautolu ke u fetu'utaki ki ai 'o 'eke ha fehu'i fekau'aki mo e fekumi.

'E sai pe ia ke mou toe fetu'utaki mai fekau'aki mo e kaha'u e fakatotolo PIPPA Tamariki hili 'a e hokosia e ta'u 6 'o 'eku pēpee.

'lo 'Ikai

'Oku ou faka'amu keu ma'u ha tatau e 'ū ola mei he fekumi.

'lo 'Ikai **Fakahā 'a e loto 'o e ongo matu'a/tauhi:**

Koau,

(hingoa kakato),

tauhi 'o
kapau 'oku ma'u),

(NHI, pe hingoa 'o e pēpee

'oku ou fakangofua ke kau 'eku pēpee 'i he fekumi.

Fakamo'oni:

'Aho:

Fakahā 'o e loto 'o e mēmipa mei he timi fakatotolo:

Neu 'osi fakamatala ngutu 'a e ngaahi ngāue 'e fai 'i he fakatotolo ni ki he matu'a/tauhi, pea mo tali foki e ngaahi fehu'i 'a e matu'a/tauhi fekau'aki mo e poloseki. 'Oku ou tui kuo mahino lelei ki he matu'a/tauhi 'a e kakano 'o e fekumi pea kuo ne fakangofua foki 'a 'ene pēpee ke kau mai ki ai.

Hingoa 'o e tokotaha Faifakatotolo:

Fakamo'oni:

'Aho:

TOHI KOLE NGOFUA ki he fanau iiki hifo he ta'u 10.

Kātaki 'o fakatokanga'i: 'E fiema'u ke fakafonu 'a e foomu fo'ou ma'a e fanau takitaha

Ka ke ka fiema'u ha FAKATONULEA, kātaki 'o fakahā mai.**Ko e mahino eni ki he tokotaha 'oku kau:**

Kuo u 'osi lau, pea ne lau mai kia au, 'i he lea 'oku mahino ai kiate au, pea 'oku mahino lelei 'a e Tohi Fakamatala Fekumi.

Na'e lahi fe'unga pe taimi ne 'omai ma'a ku keu fakakaukau ai pe teu tali ke u kau he fekumi.

Na'e 'osi 'i ai e faingamalie 'ou ngāue'aki e tokoni 'a e kainga, fāmili, kaungāme'a, pe ko e taha fale'i fakalao ke 'eke ngaahi fehu'i mo mahu'inga mālie 'a e fekumi kia au.

'Oku ou fiemalie ki he ngaahi tali kuo 'omi kia au fekau'aki mo e fekumi. 'Oku 'iate au e tatau 'o e tohi kole ngofua pea mo e tohi fakahinohino foki.

'Oku mahino pe kiate au ko 'ete kau ki he fekumi ni 'oku 'ikai fakakouna'i (ka ko 'eku ko 'eku fili tau'ataina pe). 'Oku mahino pe kiate au 'e malava pe keu nofo mo 'eku tama 'o 'ikai toe kau ki he fekumi 'i ha taimi pe, pea he 'ikai uesia ai 'a hono tokonia fakafaito'o 'eku tama.

'Oku ou foaki 'a e ngofua ki he kau fakatotolo kenau tānaki mo fakama'opo'opo 'a e ngaahi fakamatala fekau'aki mo 'eku tama kae pehee foki ki he ngaahi fakamatala fekau'aki mo e tu'unga 'o 'eku mo'ui lelei.

'Oku 'osi mahino kiate au ko e kau ko ia 'a 'eku tama ki he fekumi ni 'oku fakapulipuli pea he 'ikai ngāue'aki ha fa'ahinga fakamatala ki ha fa'u lipooti 'i he fekumi te ne fakahā ai ke 'ilo ko hai 'eku tama.

Ka faifai ange kuo u fakakaukau ke ma nofo mei ha'a ma toe kau ki he fekumi, 'oku ou loto pe ko e ngaahi fakamatala kotoa kuo 'osi hono tānaki fekau'aki mo au mo 'eku tama ke kei hoko atu pe hono ngāue'aki.

'Oku ou fakangofua 'a e kau faifakatotolo kenau ngāue'aki e ngaahi fakamatala 'oku tauhi faka'ilekitulōnika 'e ala ma'u fekau'aki mo 'eku tama, 'o kau ai e ngaahi fakamatala 'oku tauhi 'e he potungae Ministry of Health mo e District Health Boards.

'Oku ou fakangofua ke 'ilo 'e he toketa GP 'a 'eku tama pe ko e falemahaki 'oku ne lolotonga ngāue'aki 'oku ne kau ki he fekumi.

'Oku ou loto ke hanga 'e ha kau faisivi mataotao, ne fili 'e he komiti Ethics Committee, 'o toe siofi fakalelei 'a e ngaahi lekooti fakafaito'o 'eku tama 'o fakataumu'a taha pe ki hono fakapapau'i 'oku tonu 'a e ngaahi fakamatala 'oku hiki mo tauhi ma'ae fekumi.

'Oku 'osi mahino kiate aui 'a e tafa'aki ko ia fekau'aki mo ha totongi huhu'i 'o ka hoko ha lavea pe fakatu'utamaki 'i he fekumi.

'Oku ou 'ilo 'a kinautolu ke u fetu'utaki ki ai 'o 'eke ha fehu'i fekau'aki mo e fekumi.

'Oku ou loto ke ma'u mai 'a e ola 'o e fekumi ni ma 'aku lo 'ikai

Fakahā 'a e loto 'o e ongo matu'a/tauhi:

Koau, (Hingoa kakato),

Tauhi 'o (NHI, pe hingoa 'o e
pēpee kapau 'oku ma'u),

'oku ou fakangofua ke kau 'eku pēpee 'i he fekumi.

Fakamo'oni: 'Aho:

Fakahā 'o e loto 'o e mēmipa mei he timi fakatotolo:

Neu 'osi fakamatala ngutu 'a e ngaahi ngāue 'e fai 'i he fakatotolo ni ki he matu'a/tauhi, pea mo tali foki e ngaahi fehu'i 'a e matu'a/tauhi fekau'aki mo e poloseki. . 'Oku ou tui kuo mahino lelei ki he matu'a/tauhi 'a e kakano 'o e fekumi pea kuo ne fakangofua foki 'a 'ene pēpee ke kau mai ki ai.

Hingoa 'o e Faifakatotolo:

Fakamo'oni: 'Aho: